

L I T V I S

AUSTRALIJOS

DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS ■ LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Registered at the GPO, Adelaide, for transmission by post as a periodical.

IV metai

Adelaide, 1951 m. balandžio 23 d.

Nr. 9 (69)

Atsauktas Mac Arturas

Balandžio 11 dieną JAV-bių Prezidentas Trumanas paskelbė, kad gen. Mac Arthuras atsaukiamas iš visų pareigų Tolimuose Rytuose, o jo vietoj skiriamas dabartinis 8-tosios armijos vadas Korėjoje Lt.-gen. Mathew Ridgway, gi pastarojo vieton — Lt.-gen. van Fleet.

Šis Prezidento sprendimas sudarė sprogusios bombos išpūdį, ypač pačiose J. A. Valstybėse ir Japonijoje, kur gen. Mac. Arthuras išbuvo daugiau kaip penkis metus ir įsigijo daug simpatijų Japonijos gyventojų tarpe.

Kokios priežastys privertė Prezidentą Trumaną imtis šio žygio?

Gen. Mac Arthuras yra vienas iš karo vadų, kuris kartkartėmis pasisako ir politiniais klausimais. Karo Korėjoje eigoje, gen. Mac Arthuras iškėlė du reikalavimus, norint, kad karas galėtų būti laimėtas,

— pirma, reikalinga bombarduoti Kinijos karo bazes Mandžiūrijoje, nes kol kiniečiai, rusų inspirojami ir palaikomi galės laisvai koncentruotis Mandžiūrijoje, tol karo Korėjoje negalima laimėti ir jis neturi jokios prasmės;

— antra, tautinė Kinijos kariuomenė, esanti Formozos saloje, turinti būti panaudota prieš Kinijos komunistus pačiame kontinente, sudarant tuo būdu antrąjį frontą.

Niekas neabejoja, kad gen. Mac Arthuro pareiškimai yra teisingi, tačiau įvykdžius šiuos jo reikalavimus, galima drąsiai tvirtinti, visuotinas karas neišvengiamas.

Prieš šiuos gen. Mac Arthuro siekimus išplėsti karo veiksmus ypatingai pasisakė anglai. Pataikaudami komunistams ir varydami su jais prekybą, jie atkakliai reikalavo, kad karo operacijos Kinijoje nebūtų išplėstos. Galimas dalykas, kad ir JAV-bės dar nėra pilnai pasiruošusios visuotinam karui.

Šių ir, gal būt, dar kitų faktų akivaizdoje Prez. Trumanas padarė sprendimą, kuriame sakoma:

"Su dideliu apgailėstavimu aš priejau išvados, kad Armijos Generolas Douglas Mac Arthur neįstengia suteikti pilną paramą JAV-bių ir Jungtinių Tautų politikai jam pavestose pareigose."

Toliau pranešime sakoma:

"Pagrindinis yra dalykas, kad karo vadai turi paklusti politikai ir vadovautis jiems duotais įsakymais, paremtais mūsų konstitucija ir įstatymais. Krizės akivaizdoje tai yra ypatingai svarbu."

Šios priemonės, kaip Prezidentas sako toliau, jis ėmėsis norėdamas išsaugoti taiką pasaulyje, geriau aukodamas tam reikalui vieną asmenį visuomenės labui.

Kokie ten motyvai bebūtų, bet gen. Mac Arthuro atsaukimas sukėlė didžiausią audrą JAV-bėse. Respublikonų partijos politikai, kurie niekad nepraleido progos pulti ir kritikuoti Prez. Trumano politikos, čia rado geriausią progą vėl pažvejoti drums-tame vandenyje.

Gen. Mac Arthuras pakviestas padaryti pranešimą Senate ir Kongrese.

Prez. Trumanas, viešosios opinijos spaudžiamas, turėjo pakartotinai aiškinti savo žygio prasmingumą, pabrėždamas, kad gen. Mac Arthuro politika sudarė didelę grėsmę taikai, o JAV-bės jokių būdu nenorinčios būti atsakingos už galimas pasėkas. Be to, Prezidentas pabrėžė, kad karo išplėtimu Azijoje labiausiai suinteresuoti Kremliaus ponai, kurie daro viską, kad JAV-bės išsieikvotų Azijoje.

Balandžio 16 d. gen. Mac Arthuras nepaprastai iškilingai išlydėtas iš Japonijos; dalyvavo per pusę milijono žmonių. Su dar didesniu entuziazmu ir triukšmu priimtas jis pačiose JAV-bėse.

Iš viso šio triukšmo galima padaryti kai kurias išvadas, būtent:

— pirma, JAV gyventojai jau paruošti psichologiškai galimam trečiajam pasauliniam karui prieš komunizmą;

— antra, demonstrantai sutikdami gen. Mac Arthurą, nešė plakatus su užrašais, niekinančiais anglų keliaklupščiavimą prieš komunistų agresiją ir jų biznieriškas tranzakcijas su komunistais.

— trečia, respublikonų partija, nors kritikuoja Prez. Trumano politiką, taip pat yra už JAV-bių kietą politiką Rusijos imperializmo atžvilgiu.

LAISKAI IS AMERIKOS

J. CICĖNAS

RAŠTBAIMĖ PLINTA

Kaip epidemija. Kaip, andai, dr. Kudirkos laikais, kai buvo pirmoji naktis be ryto. Didysis Daktaras tąsyk "Tėvynės Varpais" gaudė ir graudeno:

— daug gražių sumanymų per tai nueina niekais, išjra bendruomenės darbas ir sudūžta kaip stik las bičiulystė!

Tremtinių kartoteka (Vokietijoje pradėta) be tęsinio, be naujų adresų. Lietuvos gen. konsulatą New Yorke, šiaip neprisišaukdamas, tremtinius ėmė vilioti: — atsišauk, užsiregistruok, gal būt, kur nors tavęs didelis palikimas laukia. Ir tai negėdži.

Nebesusišaukia ir profesinių, ideologinių, konfesinių ir kt. organizacijų nariai.

— Raštbaimė plinta...

Šia liga bene būsiu ir aš susirgęs. Seniai turėjau atsiliepti. Turėjau tarti: "Sveiki, sulaukę N. Metų!" Turėjau tarti: "Sveiki, sveiki: pasiekė 33-čiąją Vasario 16-tosios sukaktį!" Laikas bėga šuoliais. Va, anot Kristijono, saulelė atkopardama budina svieta. Pas mus jau laukiama pavasario. O pas Jus, bičiuliai? Laikas bėga šuoliais, bet mūsų visų ilgesys ir... ryžtas stovi vietoje.

IR KAS ČIA NAUJA PRA-NEŠTI?

Sudarykime pasitikėjimo bendrovę ir šit tokiais pagrindais.

— aš Jums registruosiu svarbesniuosius JAV lietuvių gyvenimo bruožus, o Jūs palaipsniui nurašysite mano didelį nusikaltimą, būtent — ligšiolinį tylėjimą, o laikas vėl suartins. Ar gerai? Taigi, į kelionę po JAV lietuvių prerijas ir pelkes.

1. ČIA KALBA AMERIKOS BALSAS! — va, kas apvainikavo šių metų Vasario 16-tąją Trumano žemėje. Nuo kovo vidurio Amerikos Balsas lietuviškai šneka jau šešis kartus per parą. Esu įrizgęs Vidurio Amerikoje ir... fabrike, tačiau keletą tokių balsų paga vau. Pagaunama tatai ir okupuotoje Tėvynėje. Žiniomis iš Vokietijos, Vilniaus radijas jau ryto dieną užaliarmavo Lietuvos (se-

nųjų gyventojų) likučius, kad... "JAV imperialistai kėsinaisi į liaudies Lietuvos rimtį ir ramybę." be to, "medžioja vergus." Kuo kas kvėpia, tuo tas tepa, ir LTSR "vyriausybė" pareikalavo "duoti atkirtį JAV imperialistams", atseit — "paspartinėti darbo našumą

Už lietuviškąsias Amerikos Balso audicijas tenka garbė ir šlovė Amerikos Lietuvių Tarybai, kuri, kaip genelis, kalo, kalo ir prisikalo į JAV valstybės departamentą.

Kas Amerikos Balso lietuviškųjų audicijų vedėjas ir redaktorai, iki šiol neišku. Žiniomis iš Kanados (via "Nepriklausoma Lietuva"), dirba palk. K. Grinius jūrų kapitonas Labanauskas (regis, Povilas) ir, kaip spręsti iš paskaitų apie JTO, V. Sidzikauskas. Redakcija būsianti praplėsta. Kaip iki šiol, Balso redakcijoje nėra nė vieno profesionalo žurnalisto.

2. 100.000 DOLERIŲ TAUTOS FONDUI! — toks šūkis paskleista, bet ar jis bus išgirstas, tenka, deja, suabejoti. Amerikos Lietuvių Taryba atskiroms JAV lietuvių kolonijoms iš anksto paskyrė surinktina sumą. Jau mėnuo po Vasario 16-tosios, ir tik vieny viena Omahos, Nebr., lietuvių kolonija tesėjo. Paskirta 500 dol., surinkta apie 700 dol. Gerai ir — negerai. Omahos kolonijoje yra per 300 dirbančių tremtinių, vadinasi, jei kiekvienas būtų davęs po pusės dienos uždarbį, surinktų apie ... 2500 dol. Vieni davė su viršum, o kiti — šalti ir kurčiai kaip akmenys. Yra šimtai ir dešimtys pusmilionierių iš senosios emigracijos ir šimtai dešimtys atkutusių tremtinių. Jų pavardžių aukų lapuose nesimato. Tikruoju dvasios milijonieriumi iš Laisvės Mobilizacijos Vajaus išėjo Stanislovas ir Valerija Kriaučiūnai (senieji — juodo darbo — lietuviai) paaukoję Tautos Fondui 500 (penkis šimtus) dolerių.

3. LITERATūros PREMIJĄ PASKYRUS

ir šimet, kaip atrodo, bus nemenka audrė. Lietuvių rašytojų

draugijos premija atiteko Antanui Vaičiulaičiui už jo "Italijos vaizdas". Jūsų korespondentas, kaip ir daugumas šiuo reikalu besidominčių, šito atvėjo neprimatė. Neprimatė ir ... jury komisija (St. Santvaras, A. Rimydis, St. Zobarskas, P. Jurkus ir Pr. Naujokaitis), jei savo pranešime P. Jurkaus kaip sekretoriaus surašytame rado būtina pastebėti:

"... jury komisija, svarstydamą 1949 — 1950 m. išleistas knygas (jų buvo 20!) priėjo išvados, jog V. Krėvės "Dangaus ir žemės sūnūs" yra monumentalus veikalas dalis ir, kaip nebaigti, šiais metais nepremijuotini.

Taip pat jury komisija vertinigu poezijos veikalų rado ir Henriko Radausko "Strėlė danguje."

Pirmas audros žaibas žybtėrejo iš "Naujienu" literatūros priedo. Str. "Neaiškūs (jury komisijos) pasiaiškinimai" sakoma:

"...jei patys knygų vertintojai rado reikalą aiškintis, tai atrodo, kad ir skaitytojai turi teisę tuo klausimu pasisakyti.

Anot "Naujienu", Balzakas buvo žadėjęs "Žmog. komedijos" seriją iš 100 knygų (žinoma, nė pusės jų neparasė), bet kiekviena jo knyga atskirai yra visvien savarankiškas veikalas. Taip ir V. Krėvės "Dangaus ir žemės sūnūs" yra tikras veikalas, o ne dalis.

Čia, kaip N. spėjo, priežastis visai kita:

"Yra tekę anksčiau literatūru sluoksniuose girdėti nuomoniau-jant, kad V. Krėvės knyga vargu galės būti premijuota, nes, girdi, vyskupas ją net skaityti uždraudė... Tai, atrodo, bene bus tikroji tiesa, kurios komisija nedrįso pasakyti, o ėmė savo darbus "apka-pstinėti."

Toliau šiaip rašoma:

"Šuminėjimas H. Radausko knygos irgi labai itartinas, tartum iš tikrųjų, pagal sąžinę einant, komisija norėjusi tą knygą ir premijuoti, tik kažkokios paslaptingos aplinkybės nukreipusios ją žodį kita linkme."

Be kitų motyvų, pagal "N." galėjo (komisijoje) lemti ir vienas iš buvusių Lux leidyklos šeiminkų: juk malonu savo kūdikį apkarūnuoti."

Pagaliau A. Vaičiulaičio "Italijos vaizdai", — rašo "N.", — nėra net tikras literatūros veikalas,

t. y. nėra tikra prasme kūryba, o tik aplankyto vietų stilistinis reportažas. Stilius, tiesa, geras, bet nėra tiek gražesniai savitas, kaip kad buvo Pulgio Andriušio "Anoj pusėj ežero."

"N." šitaip baigia:

"Tikra, kad A. Vaičiulaitis už menkiausią iš savo knygų turėjo būti apvainikuotas, lyg pajuokai, lyg komisijos neobjektyvumo pavyzdžiui pavaizduoti. Laureatui reiktų reikšti užuojautą."

ST. LOZORAITIS Į LENKIJOS PREZIDENTUS?

Šią savotiškai pikantišką žinią paskelbė Detroito "Dziennik Polski" (kovo, bet ne balandžio 1 d. numeris), tikriausiai jo korespondentas Londone Cat (Mackiewicz, buv. "Lwow i Wilno" redaktorius).

Cat rašo, kad, karo pavojui didėjant, lenkų egziliinės vyriausybės sluoksniuose rūpinamasi prezidento A. Zaleskio įpėdinio paskyrimu. Pilsudskininkai siūlo gen. K. Sosukowskį, krikščionys demokratai prof. Paszkiewiczų, kitos partijos vėl lenkų konsulą Australijoje Gruszką, bet neseniai kilusi visai nauja mintis, kad

"prezidento įpėdinio įstaiga būtų panaudota kaip tarptautinis politikos veiksnys ir didžiųjų lenkiškų tradicijų dvasioje, atseit, prezidento pavaduotoju padaryti ne respublikos pilietį, o viršininką vienos valstybių iš už geležinės uždangos, šiandien gyvenantį emigracijoje, kad juo stipriau būtų pabrėžtas Lenkijos solidarumas su visu europiniu pasauliu, kuris dabar yra pavergtas Rusijos."

"Tam tikri lenkų politiniai rataliai, remdamiesi šita mintimi, siūlo į prezidento pavaduotojus dabartinio teisėtojo Lietuvos Respublikos Prezidento asmenį p. Stasį Lozoraitį, dabar gyvenantį Romoje."

KULTUVĖ Nr. 29 JAU KRUMPLIUOJA.

Ji mane pasiekė tik vakar, o Australiją ... po 2 mėnesių, taigi, teatleidžia kol. J. Petrėnas (Kultuvės red.), jei per tai "Kultuvės" grietinėle perduosiu giminin gam (ak, visas pasaulis mūsų giminė!) kontinentui oro paštu. Jūsų žemynas tiesioginiai nepalies-

Dalis dirbančių Heidelbergo (Vic) ligoninėje lietuvių, organizuotai remiančių lietuvių gimnaziją ir ligonius Vokietijoje. Iš kairės į dešinę: O. Lipšytė, D. Puodžiūnaitė, M. Šemytė, D. Krausaitė, L. Šeštakauskaitė, St. Garbenytė ir D. Matulaitytė.

tas, nebent per Pulgį Andriušį, kuriam įterpta lūposna tokie žodžiai:

— Eisentraut — mano draugas! Cha, cha!... Tai šauniasis mano humoras.

Iš tarptautinės politikos minėtina šis eilėraštis:

Ar aš tau, Samai, nesakiau,
Kad reik su ruskais atsargiau.

Atjos kacapas subatoj,
Apgaus prieš rytą nedėlioj.

Atjos į UNO septyni
Ir jų tarnaičiai devyni;

Suriš tau kojas, rankeles,
Išvogs atomus, rūteles...

Šiaip visas turinys yra grynai "amerikinis": "kuo žmogus mažesnis, tuo doleris didesnis. Ir dar blogiau, kad doleris auga, o tuo pat metu žmogus mažėja." DP mažėjimą geriausia apibūrina Sebastianas Pabrėža savo str.: "Ant ko ir pasirašom." Kalbama apie archeologinę komisiją, kuri 2449 metais atvyko į Amerikos karaliją tautiečių palaiką į tėvų žemę pargabenti.

"Tą komisiją atsiuntė Lietuvos Jungtinės Valstybės. Tai buvo atstovai iš Aukštaitijos, Žemaitijos, Dzūkijos, Kapsijos, Autonominės Gardino provincijos, Laisvojo Vilniaus miesto. Bet Mažosios Lietuvos atstovo dar nebuvo, nes tebegaliojo Mykolo verdiktas pasirašytas Juozo Bebarzdaičio,

kuriuo ta sritis dar tebebuvo praeikta, kaip atskalūnų ir aritmetikos gadintojų kraštas."

Komisija savo raporte pažymėjo:

"... Buvo rasti šaldytuvai, kurie vadinosi friezeriais, refridžireitoriais, mūsų žiniomis, suvaidinę didelį vaidmenį lietuvių užšaldyme. Kaip pasakoję paskutinis lietuvis, jo protėviai buvo atbėgę nuo Raudonojo stabo, bet greit išigijo šaldytuvus. Ar norėdami atsalti nuo kelionės karščio, ar savo šalta širdimi ieškodami draugystės, jie patys greit viskam sušalo, greta sūrio ir Hamburgerio bei hotdogs.

Antra priežastis, labai daug mūsų brolių sudeginusį kadaise buvusiose JAV, buvo karštligė, kurią to laiko daktarai vadino Doliarosis arba Doleritu.

Trečia liga, lietuvius apšėdusį, vadinosi Partitis arba Partiosus."

Komisija savo raportą šitaip baigė:

"... Mes radom gražias rezidencijas, gražiai apsirengusius, aukščiau raidėm mokyklų diplomais apsikaisiusius, bet jie visai nežino jo istorijos, geografijos. Jie nežino, kur yra Baltijos jūra, kur Šventoji teka. Mūši prie Rudnikų girios, kur buvo palaidota Raudonųjų azijatų galybė, jie vadino 'pinaklio partija.'

Jų galvos žino visų bankų ad-

NEVYKES BANDY MAS

Ant stalo guli naujas H. Radausko eilėraščių rinkinys — "Strėlė danguje." Išleido Vytautas Sautis. Chicago 1950 m. Viršeliui ir skyriams iliustracijos darytos Vytauto Kasiulio, 110 psl. Tiražas 700 egz.

H. Radauskas savo ankstyvesne knyga "Fontanas" prisistatė kaip formos atstovas, savo dėmesį daugiau kreipęs į eilėraščio skambumą bei formos tobulumą. Panašiai jį galima būtų charakterizuoti paskaičius ir šį jo antrąjį eilėraščių rinkinį.

Stengtis duoti eilėraščiui tinkamą formą, kas de-ja, ne visur Radauskui tėra pilnai pavykę, žinoma, nėra blogas dalykas. Bet yra jau blogai, kada autorius įsitikina, jog vien formos užtenka, kad iš eilėraščio jau būtų poezija. Šį klaidingą įsitikinimą kaip tik ir turi H. Radauskas. Mokėjimas surasti eilutėms rimus bei ritmą ir viską sudėti į eilėraščių dar to eilėraščio nepadaro poezija. Pav.:

Ir kažin kur rieda vežikai,
Ir kažin ką loja šuva,
Ir kažin ką plėšia plėšikai,
Ir kažin kam ritas galva.

(18 psl.)

arba:

O žmonės gimė, sėjo, pjovė, mirė,
Juos kirto laikas, o jie kirto girią... (9 p.)

arba:

Našlaičiai, porom surikiuoti, mieguistame parke
Praeina ploni ir geltoni kaip žydinčios pienės,
"Sesute Anželika, medyje angelas verkia."
"Ir vėl pradėsi kliedėti, eime vakarienes."

(72 psl.)

Be abejo, šitokią "poeziją," žinodamas elementariausius rimo ir ritmo dėsnius, galės parašyti beveik kiekvienas eilinis pilietis, nereiškiantis jokių

pretenzijų į rašytojus.

Dažni H. Radausko šios knygos eilėraščių posmeliai bei eilutės neturi jokio tarpusavio sąryšio ir todėl neįmanoma suprasti, kas eilėrašty norėta pasakyti. Bet kai kurie mėginimai duoti turinį bei originaliau išsireikšti dažnai nėra pavykę dėl Radausko nepajėgumo atskirti, kur baigiasi poezija ir prasideda proza. Pav.:

Ir vaikiškai kvatodama, žiūri Kornelija,
Kaip bangos užlieja žvejus ir valtis,
O našlės ir našlaičiai pajūrio kaimuos
Šaukia ir kaukia garsiau už vėtrą.

Ir pasukus į krantą žiauri Kornelija
Nujoja obelių viršūnėm,
Ir obuoliai, rausvi kaip kūdikiai,

Žemėj sudužę baisiai klykia... (40 psl.)

Net kai kurie geriau pavykę posmeliai dažnai yra sugadinti po jų sekančių prozaikų išsireikšimų. Tam pavyzdžių galėtume pririnkti begales.

H. Radausko temos yra: vėjas, lietus, debesys, vakaras undinės, naktis, gėlės, pavasaris, mėnesienė ir pan. Rašo jis neilgom eilutėm, kai kur primindamas Aistį. Tačiau ir forma ne vienoje vietoje šlubuoja, ypač kas liečia ritmą. O rimavimas taip pat dažnai dar yra Maironio laikų, nes Radauskas dažnai rimuoja daiktavardžius su daiktavardžiais būdvardžius su būdvardžiais ir veiksmavardžius su veiksmavardžiais. Pav., pienas-šienas, metus-lietus, rasas-dausas, žvaigždė-katė, nerašo-gražo ir t.t.

Nesimato jo knygoje liūdesio bei nerimo, ar kokių nors problemų svarstymo, kas taip ryškiai vyrauja šių mūsų tragiškų laikų lyrikoje, bet taip pat sunkiai atrandamas ir vienas kitas posmelis, panašus į poeziją.

J. N.

resus, išskaičiuoja per 500 metų buvusių gėrimų rūšis ir stiprumą, bet jie nežino savo tėvų vardo, nežino net kokiai racijai priklauso, į tai atsakydami: "I am superman."

Mes radom su lietuviškais užrašais šventyklas, mokyklas, radom su bankų knygutėmis, vietoj bravijoriaus, maldininkus, ilgais juodais rūbais vienuoles, bet jie visi kalbėjo mums nesuprantama kalba, kaip ir jų mokiniai, turėjo mums svetimas tradicijas, maldas ir šokius, kurių jokia lietuvių gentis neturėjo ir nežino. Iš kur, kaip tokie atsirado šventyklose, mokyklose? Antropologai spėja, kad tai rezultatas irgi sirgimc Doleritis liga."

Kaip "Kultūvės" vedamajame sakoma, "iš visų padarų pasaulyje tik vienas žmogus moka juoktis", juokimės, nors ir per asaras.

O KAS VIETON ĮPRASTINIO "SUDIEV"?

Laiško pabaigai geriausia tinka ... keletas nerimo ir lūkesčio lašų. Tai šit.:

— išėjo "Nemuno" Nr. 5 ir jame diskusijų sukelsias Br. Railos str. "Liberalų santarvė" (tiksliau nepuolimo, dar tiksliau: savitarpinės pagalbos pakto būtinumas!);

— greit išeis ("Gabijos" leidžiamas) naujas kultūros ir literatūros žurnalas, kurį redaguos St. Žolarskas ("Dienovidžio" formato, 48 psl., ir eis kas 3 mėn.);

— "Gabija" išleido J. Krumino "Naktis viršum širdies" (spausdinama, ir dar šime: pasirodys: J. Savickio Raudoni batukai, N. Mazalaitės Mėnuo, vadinamas me daus, L. Dovydeno Per Klausučių ulytėlę ir kt.);

— Čikagoje susiorganizavo nauja knygų leidimo draugijėlė ir jau išleido M. Gudelio Lietuviai gynė savo miškus (iš 1905-1906 m. nuo taikų Suvalkų krašte): spausdinama Vacl. Biržiškos Lietuviškos knygos 400 metų kelias ir Senųjų lietuviškų knygų istorija: visa biblioteka pavadinta kukliu vardu — Lietuviškosios knygos: ši biblioteka, ypač bibliofilams, įdomi savo "geografinė padėtimi" — spausdinama... Meksikoje.

— Dr. J. Būalys organizuoja Lietuvių Tautosakos Lobyną: kas įmokės 2 dolerius, per metus gaus šias knygas, būtent. Dvasias ir žmones (legendos iš visos Lietuvos) ir Liaudies Magiją ir Mediciną (tautosakos rctenybes — magiškas formulas ir užkalbėjimus)

Ak, gimtoji knyga ir darbas Lietuvos nepriklausomybei atstatyti įprasmina tremtinio būtį...

DAINININKĖ IR PEDAGOGĖ

A. BINKEVICIUTE—GUCIUVIENE

(atvykimo Australijon proga)

Didžioji mūsų įvairių šakų menininkų profesionalų dalis naujam tremties etapui pasirinko J.A. Valstybes. Australijos lietuvių bendruomenėje pastarųjų trūkumas jaučiamas itin stipriai. Todėl kiekvienas naujai atvykęs menininkas čia su džiaugsmu sutinkamas. Viena tokių prošvaisčių yra žinomos dainininkės ir pedagogės soprano Antaninos Binkevičiūtės-Gučiuviinės atvykimas Australijon.

A.B.-Gučiuviene muzikos studijas pradėjo Kauno Konservatorijoje, prof. Grigaitienės dainavimo klasėje. Studijas tęsė ir baigė (1933 m.) Paryžiaus Rusų Konservatorijoje, pas garsiąją prof. Gladkaja-Kedrova. Malonu pastebėti, kad A.B.-Gučiuviene (vienintelė iš tų metų absolventų) diplomą puošia tos konservatorijos garbės direktoriaus kompoz. Aleksandro Glazunovo parašas.

Grijūsi į tėvynę A. B.-Gučiuviene buvo pakviesta Kauno Valstyb. Radijofonai nuolatine soliste ir Liet. Liaudies Konservatori-

jon pedagoge. Atgavus Vilnių A. B.-Gučiuviene dirbo pedagoginį darbą Vilniaus Muzikos Mokykloje, o vėliausiai, iki tremties, Kauno Valst. Konservatorijoje. Šalia minėtų pareigų A. B.-Gučiuviene nuolat dirbo privatu pedagoginį darbą savo dainavimo studijoje, kur labai kruopščiai ir pasišventusiai ruošė gausų dainininkų-kių prieauglį. Viena iš jos ryškesnių mokinių buvo Lietuvoje plačiai pagarsėjusi akloji dainininkė koloratūrinis sopranas Beatričė Grincevičiūtė. Pastarosios talento išryškėjimas nebuvo vien jos mokytojos profesinis reikalas, bet taip pat ir žmogiškos širdies šiluma, atvėrusi likimo žiauriai nukriausiai mergaitei garsų viešpatijos burtus.

Kauniečiai prisimena A. B.-Gučiuviene dainavimo studijos koncertus, kurie visad pasižymėdavo kultūringu meniniu lygiu, o tos studijos lankytojai visad su dėkingumu mini savo puikiąją mokytoją.

Nepriklausomoje Lietuvoje A.

B.-Gučiuviene yra suruošusi kelio liką savo rečitalių ir dalyvavusi įvairių parengimų pramogose. T. p. dalyvavo mūsų periodinėje spaudoje kaip muzikos recenzentė

Atsidūrusi tremtyje A. B.-Gučiuviene neužmetė savo darbo. Latvių muzikos patriarcho prof. Jazeps Vitols vadovaujamae Baltic Music Colicge (Detmold) vedė dainavimo klasę ir dalyvavo lietuvių tremtinių meniniame gyvenime. 1949 m. lankydama Prancūzijoje A. B.-Gučiuviene dainavo Paryžiaus "Le Jeune Opera" pastatymuose (Eugenijus Onieginas, Demonas, Saltanas ir kt.).

Vos atvykusi Australijon B.-Gučiuviene dainavo Pertho radijofono programoje ir 2-se koncertuose australų publikai.

A. B.-Gučiuviene atvyko Australijon su savo vyru režisierium Juozu Gučiu ir apsigyveno Adelaidėje.

Nugalėjus svarbiąsias įsikūrimo kliūtis, A. B.-Gučiuviene žada atidaryti savo dainavimo studiją.

Linkėdami gerb. dainininkei geriausios sėkmės, tikimės netrukus ją išgirsti mūsų koncertinėse estradose.

(z)

TARYBINES SPAUDOS PUSLĀPIUOSE

1. MIRĖ LIETUVOS FINANSŲ MINISTERIO PAVADUOTOJAS

"1951 m. sausio 10 d. po sunkios ligos mirė ištikimas bolševikų partijos sūnus, karštas tarybinės Tėvynės patriotas, Lietuvos TSR Finansų ministro pavaduotojas Vasilijus Kuznecovas.

V. Kuznecovas gimė 1903 m. Totorijos ATSR valstiečio šeimoje. Baigęs nepilną vidurinę mokyklą ir pedagoginius kursus 1919 m. 16 metų jaunuolis pradėjo dirbti pradinės mokyklos mokytoju. 1920 m. drg. Kuznecovas dirba finansų organuose. Iš pradžių finansų inspektoriaus, vyresniojo inspektoriaus pareigose, o pradėdamas nuo 1936 metų — vadovaujančiame darbe: Valstybės pajamų valdybos viršininku, Karagandos srities finansų skyriaus vedėju ir Kazachijos TSR Finansų komisaro pavaduotoju. 1940 m. gruodžio mėn. V. Kuznecovas įstojo į VKP(b) narius ir visą savo gyvenimą pašvenčia Lenino-Stalino partijos reikalui.

1945 metais Vasilijus Kuznecovas buvo išrinktas Aktiubinsko miesto Darbo žmonių deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininku.

1947-1949 m.m. drg. Kuznecovas studijuoja kursose prie Finansų akademijos Leningrade.

Dirbdamas Lietuvos TSR Finansų ministerio

pavaduotoju nuo 1949 m. rugpjūčio mėnesio V. Kuznecovas visą savo energiją ir ilgametį patyrimą atidavė kovai dėl respublikos finansinio darbo sustiprinimo.

Savo praktinę veiklą V. Kuznecovas suderino su aktyviu visuomeniniu darbu: jis ne kartą būdavo išrenkamas į vadovaujančius partinius organus.

Meilė tarybinei Tėvynei, atsidavimas bolševikų partijai ir principiškumas buvo būdingi Vasilijaus Kuznecovo bruožai.

Šviesus Vasilijaus Kuznecovo atminimas ilgai išliks mūsų širdyse.

(F. Balšakovas, A. Bajanovas, A. Bobrovas, F. Butmilis, I. Genys, M. Gedvilas, A. Drobnyš, I. Jedinovičius, G. Kaznečejevskis, J. Kalvins, S. Koroblis, S. Korotkovas, A. Mikutis, S. Movšovičius, M. Naumovas, G. Panfilovas, V. Pospelovas, A. Plakchinas, V. Sierovas, A. Sokolovas, M. Taurinskas, A. Tolstikovas, G. Tratas, S. Filipavičius, D. Fiodorovičius, M. Jukelsonas, N. Janovskis)

"Tiesa" 1951 m. vasario 13 d.

2. PO STALINO KONSTITUCIJOS SAULE KNISASI REAKCIONIERIAI.

(Vladas Niunka, Lietuvos KP(b) CK sekretorius)
Lietuvos TSR Mokslų akademijos mokslinio ty-

rimo darbas vis glaudžiau siejamas su socialistinės statybos uždaviniais... Akademijos bendradarbiai parašė eilę mokslinių veikalų, demaskuojančių lietuviškų buržuazinių nacionalistų ir reakcinės katalikų dvasininkijos antikomunistinę veiklą.

Vykdydama istorinius VKP(b) nutarimus ideologinio darbo klausimais, partinė organizacija kovoja prieš keliaklupščiavimą buržuazinei vakarų kultūrai, prieš buržuazinį kosmopolitizmą ir nacionalizmą...

Štai kodėl mes ir ateityje turime nenuilstamai dirbti, vystydami darbo žmonių komunistinį auklėjimą, ryžtingai kovoti prieš ideologinius iškrypimus buržuazinio nacionalizmo pasireiškimą ir kitas kapitalizmo liekanas žmonių sąmonėje. —

Tiesa, 1951.II.13

3. NEAKTYVUS AGITATORIAI...

Yra rinkiminių apylinkių, kuriose dar silpnai išvystytas agitacinis propagandinis darbas, nesutvarkytos agitacinių punktų patalpos, galutinai nepatvirtinti rinkėjų sąrašai ir pan. Šitokie faktai pasitaikė Širvintų, Vievio, Ukmergės ir kai kuriuose kituose Vilniaus bei Klaipėdos sričių rajonuose. Tų rajonų partiniai darbuotojai pasidavė nesveikoms nusiramimo nuotaikoms. Kaip pavyzdį galima nurodyti Nemenčinės rajoną. Vos tik tai 50 metrų atstumas skiria partijos rajono komitetą nuo agitacinio punkto patalpų. Atrodo, kad jau bent šį punktą galima gerai patikrinti ir sutvarkyti. Bet kaip jis atrodo! Agitacinio punkto darbas apmiręs. Agitatoriai masinio-politinio darbo rinkėjų tarpe beveik nedirba. Pasikalbėjimai su rinkėjais, paskaitos neorganizuojamos, laikraščiai ir žurnalai kolektyviai neskaityti, politinė informacija rinkėjų tarpe neatliekama. Agitacinio punkto patalpos visai nesutvarkytos, jose niekas nebudi. Iki šiol čia dar neiškabinti rinkėjų sąrašai. Negalima suprasti, ką iki šiol veikė partijos rajono komiteto propagandos ir agitacijos skyrius, kuriam šie klausimai turėtų labiausiai rūpėti. Ar visa tai nerodo, kad LKP(b) Nemenčinės rajono komitetas neatsakingai žiūri į tokį didelę politinę reikšmę turintį klausimą?

(Iš Tiesos vedamojo, 1951.II.13.)

4. ... IR NEVEIKLUS KOLCHOZININKAI

a) Didinant gyvulių skaičių labiausiai atsilieka Alytaus, Veisiejų, Panemunės, Švenčionių, Eišiškių ir Salantų rajonų kolūčiai. Šiuose rajonuose neįvykdytas nei vienos gyvulių rūšies išvystymo planas.

Eilėje respublikos kolūčių neišsaugojamas prieauglis ir silpna gyvulių priežiūra. Tokių atsitikimų būna Mažeikių, Šilutės, Utenos, Viliampolės, Žiežmarių, Akmenės, Šešuvos, Nemenčinės ir Telšių rajonų kolūčiuose. Šių rajonų vadovai ir žemės ūkio organai nedelsiant turi imtis priemonių gyvulių šėrimui ir priežiūrai kolūčiuose pagerinti. Reikia taip pat užkirsti kelią bet kuriems mėginimams iššvaistyti visuomeninius gyvulius vadinamiems vidiniams ūkiniais reikalams.

(V. Pisarevas, Lietuvos TSR ministrų tarybos pirmininko pavaduotojas. — Tiesa, 1951.II.1.)

b) Tačiau visumoje rajono kolūčiai pavasario sė-

jai ruošiasi nepatenkinamai. Sėklos supylimo planas rajone įvykdytas tik 42,5%. Ypač lėtai ruošiasi Molotovo vardo, Spalio, Stalino vardo, Auroros ir eilė kitų kolūčių. Šie kolūčiai sėklos supylimo planą vos tik pradėjo. Neorganizuotas supiltos sėklos valymas, netikrinama jos kokybė bei daigumas. Daugelyje kolūčių nevykdomas sėklų suvisuomeninimas iš naujai įstojusių į kolūčius valstiečių.

Blogai ruošiami sėklai įrankiai, gyvoji traukimoji jėga. Spalio kolūkyje dar nesuvisuomeninti arkliai, žemės ūkio inventoriai. Pergalės, Askindų ir eilėje kitų kolūčių dar visiškai nepradėtas žemės ūkio inventoriaus remontas. Remontuojant inventorių beveik nieko nepadeda kolūčiams Raudondvario MTS.

Tiesa, 1951.II.9.

c) Remontininkų (Pumpėnų MTS. Red.) tarpe nedirbamas joks masinis politinis darbas, neorganizuojamas socialistinis lenktyniavimas, nesirūpinama remontininkų buitinais reikalais.

Nusišalino nuo pasirengimo sėjai MTS politinio skyriaus darbuotojai MTS komjaunimo organizacija. Nesirūpina MTS darbo pagerinimu ruošiantis pavasario laukų darbams ir Šiaulių srities MTS.

Tiesa, 1951.II.9.

5. GYVENTI TAPO GERIAU, GYVENTI TAPO SMAGIAU...

Mes, Kauno Statybos tresto Nr. 2 darbininkai, gyvename statybos trestui priklausančiame name L. Tolstojaus gatvėje Nr. 3. Šio namo valdytoju dirba drg. Martinovas, kuris namo gyventojų reikalais visiškai nesirūpina. Dažnai už bet kokio požymėjimo išdavimą reikalauja kyšio.

Name yra centrinis šildymas, tačiau jis mažai apkūrenamas, ir kambariuose visuomet šalta. Buvo atsitikimų, kad visiškai nebuvo kūrenama, tuo tarpu statybos trestas kiekvieną mėnesį užskaito po 4 rublius už kv. metrą gyvenamojo ir apšildomojo ploto. Žiemos mėnesiais už 40 kv. metrų gyvenamojo ploto butą tenka sumokėti nemažą pinigų sumą, tačiau butas šaltas, nes nekūrenamas centralinis šildymas.

Apie tai signalizavome "Kauno Tiesai", tačiau ligi šiol nepakenčiama padėtis neištaisyta.

Kauno Statybos tresto Nr. 2 vadovybė, taip pat ir vietinis profsąjungos komitetas turi darbininkų buitinius reikalais rimčiau susidomėti ir nedelsiant esamus trūkumus ištaisyti.

(Grigalavičienė, Štembergas, Plotnikova, Laurinavičienė, Mačiulis, Mielevskaja, Lebedeva, Lukauskas, Juškienė, Skinkienė, Lugauskienė, Romanova)

(Tiesa, 1951.I.11)

— Lietuviškojo Voice of Amerika vedėju laikinai paskirtas adv. J. Laučka.

— Inž. L. Drangausko pastangomis Venecuelos valstybiniame radiofone išgauta kasdvisavaitinė lietuviškų radio valandėlių transliacijos.

ENGLISH SECTION

On The Liberation Front

(Continued)

Exile Groups in America

Viewing the European scene from this side of the ocean, "leaders in exile" easily grasp the significance of the "Intermarium" lying between the Baltic, the Black, and the Adriatic Seas. The geographical center of Europe runs from Tallin in Estonia through Trakai in Lithuania southward. Nevertheless, Central Europeans were persistently excluded from "Western European" councils. They were admitted into the European Movement after some years — on a fosterchild basis. "I am not my brother's keeper" attitude of the West practically forced the "Iron Curtain Countries" exiles to associate, to meet not only in the anterooms of the more fortunate "big brothers," but in their own circle as masters of their destinies refusing to be sold to communist slaveholders. The West needs coaxing to resist enslavement.

It may be recalled that, at first, nationals of the "Allied" countries, such as Poland, Yugoslavia or Czechoslovakia, and exiles "Peace Treaty Satellites" (Bulgaria, Hungary, Romania), feared to meet openly with exiles from the Baltic States, not to mention those from the Ukraine. They justified themselves by the selfish and treasonable excuse: "good old Joe" is angrier at the Balts who defy him in spite of a formal incorporation into the happy family of Soviet nations; the other countries are just "People's Democracies" (like Estonia, Latvia and Lithuania were for over a month in 1940) not directly incorporated in the Soviet Union; therefore, it might be insane to provoke Russia by associating with the Balts. American adherents of appeasement added a "Machiavellian" twist: the Baltic States have their Legations at Washington, while the poor victims of the Yalta deal have no such diplomatic protectors and, consequently, need costly assistance.

Nevertheless, history continued to run its course. The "Allies" and "Satellites" found themselves waiting in the same anterooms with defiant Balts who have Legations at Washington, London, and elsewhere. Little by little, they became that all were "in the same boat" and must cooperate in pooling their effort against the common enemy.

In 1950, the Balts, the former "Allies" and former "Enemy Satellites" found themselves associated on equal terms in the "McMillan Section" of the European Movement working on plans for post-liberation unification of the European continent. The Liberal International went a step forward by admitting, on the motion of Balts, the Ukrainian Liberals. Little by little, the opposition to Ukrainians is dwindling in international non-governmental or-

ganizations.

In the United States, the first organization of major importance to lift the barrier to Lithuania — with Latvia and Estonia following closely behind was the International Peasant Union. The IPU, or "the Green International," presently enjoys representation from the agrarian (left of the center) parties of Albania, Bulgaria, Czechoslovakia, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania (Populist Peasant Union), Poland, Romania, and Yugoslavia.

Representatives of the agrarian and labor parties not represented in the IPU, formed a Christian Democratic Union of Central Europe (CDUCE). At the moment, only the Catholic parties of Czechoslovakia, Hungary, Lithuania, Poland and Slovenia (Yugoslavia) are represented. Christian Democratic parties of Protestant countries are expected to join.

National Committee for a Free Europe

The NCFE first embarked upon an ambitious undertaking to fulfil the "Yalta program." Ultimately, however, the Committee realized that there were such things as "The Iron Curtain" and Soviet expansion by every means, including the use of armed forces. Now there is talk of lifting the iron curtain "everywhere."

Presently, in addition to "new" Poland, "new" Romania, "new" Czechoslovakia, Bulgaria, Hungary and Yugoslavia, the Committee includes Albania within its scope of interest. Radio Free Europe began broadcasts, and is effectively extending its operations to supplement the "Voice of America." There seems to be a willingness to embrace the Baltic States in its program, and the problem is under advisement and study.

Russian Imperialism

Russia, the most vociferous denouncer of "colonialism" in Asia and Africa, is busy erecting its own colonial empire in Europe. Surprisingly enough, Russia enjoys the moral aid of numerous allies in this conspiracy. Her principal allies are Russian emigres of all shades of political philosophical ideologies, inevitably operating under the guise of "liberalism."

Russian "liberals" and "democrats" avoid any talk of self-determination for the many peoples enslaved by Russia. They prefer rather to speak of a "democratic federation of Russia" and "peoples of Russia." Some of them grudgingly concede that the Baltic States might be capable of an independent existence — provided some form of economic dependence on Russia is secured. All, or nearly all of them, express horror at Ukrainian nationalism or any talk of independence for the Ukraine. All sorts

of fictional charges and half-truths are brought to bear against the Ukrainians and, whenever possible, the existence of a separate Ukrainian nationality is denied.

They understand such phenomena as the separation of Burma, India, Indonesia, Indo-China, Korea, Lybia, Pakistan or the Philippines from their former masters. They nod agreement to proposals for all Europe to share the resources of the Ruhr or even Silesia. Nevertheless, they will not apply the same process to "Russia," viz., the separation of Armenia, Georgia, Kazakhstan, Ukraine, etc., from Russia, making the Siberian resources the common property of the Asiatic nations, etc., etc. Once such treasonable ideas are brought up for discussion, they switch the conversation to a "democratic federation of the peoples of Russia" and plead for a distinction between the communist rulers of the Kremlin and the "Russian people," for a need to encourage "the Russian masses," etc.

While disliking Ukrainian nationalism, the Russians claim credit for the positive merits of the Ukrainians. For instance, hundreds of thousands of Ukrainians refused to return to their communist-dominated homeland, and only a few thousand Russians had the courage or the opportunity to defy repatriation by any means whatsoever. This circumstance does not at all discourage the Russians in claiming that it was the "Russians" who refused to go back, viz., isn't the Ukraine, including Lwow and Carpatho-Ukraine, a part of the Soviet Union — that is, Russia? While putting out fantastic claims about the "Russian underground," they did not have the courage to appropriate the UPA — the Ukrainian Insurgent Army — at whose hands a number of real Russians met violent death.

German Imperialism

It is very difficult to understand the fears of Russian would-be patriots pride themselves with the conquests of Stalin and with the overlordship by the Russian *Herrenvolk* over the "inferior" peoples whose natural resources enable Muscovy to wage aggression. The fact is, nevertheless, that Russian bolsheviks in 1917-1921 at least proved themselves capable of thinking in non-imperialist terms and of understanding the principle of national self-determination with a greater clarity than did President Wilson.

Neo-German imperialism is more difficult to understand.

Germany lies dismembered and occupied by several armies. Millions of Germans were forcibly expelled under inhuman conditions from a large section of pre-1937 Germany, from territories which had been for centuries, and from Poland, Czechoslovakia, Romania, Hungary and Yugoslavia where there were German minorities for several centuries. In addition thereto, small German minorities had been "recalled" from Estonia, Latvia and Lithuania under the terms of a deal between Stalin and Hitler.

It is not difficult to understand the bitter resent-

ment of these people who were deprived of their homes and lands and who are obliged to live among other German-speaking people who do not want the new arrivals imposed upon by the Great Powers. Nevertheless, these expellees are more fortunate than millions of Balts, Ukrainians, other Germans who were deported into slavery in Arctic Russia and Siberia. They are more fortunate than more than a hundred million people of various nationalities committed at Yalta to Russian rule, who are deprived not only of property but of their human dignity and freedom.

Germans, including expellees, should understand that some readjustment of Germany's frontiers in the east is natural and necessary, in view of the German penchant for aggression since 1937. In particular, relinquishment of East Prussia, Danzig and at least of a part of Silesia should remove the element of friction and "springboards of aggression." This does not mean, of course, that expellees should be barred from their homelands.

The Czechs-in-exile demonstrated remarkable statesmanship when they recently concluded a seven-point agreement with Sudeten Germans. The Czechs conceded the right of the Sudeten expellees to return to their country of origin and to participate in "self-determination" thereafter.

Estonians, Latvians and Lithuanians are likewise ready to welcome their former German minorities to Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Riga, and Tallin. They are prepared to forgive the former misbehavior on the part of some of these Germans. They do not believe in the "collective responsibility" principle — and they realize that not all of the Balt Germans were Alfred Rosenbergs.

Nevertheless, it is discouraging to observe that the worst pro-Nazi elements formerly engaged in subversive activities against Lithuania are attempting to take charge of organizing the Germans of Lithuania. The queer is that these organizers — like the Neumanns and von Sasses of the past — are not themselves natives of Klaipėda or other areas of Lithuania; they were post-1918 exports of Germany from Westphalia, etc. Rather than remain happy and free in their own homeland, they stir up trouble and they pride themselves with their former treasonable activities against Lithuania. Lately, they are inciting Lithuanian Germans to unite with East Prussian expellees. They proclaim that Klaipėda is . . . a part of Germany, "liberated" by Hitler.

Polish Imperialism

Polish imperialism — at a time when Poland Proper lies prostrate under the rule of a Russian Proconsul — is even more difficult to understand. Germans, at least, constitute a major bloc of the European population. It splits asunder the liberation forces.

One may dismiss the ravings of Stalin's Poles — inasmuch as the "revindicated territories" dear to bourgeois nationalists and proletarian antinationalists alike, may vanish from Poland at a puff of Stalin's pipe. It is not easy to dismiss the preoccupation of

other Poles who, themselves living in exile, are planning not only to retain the "revindicated territories" of Germany but seize back Lithuanian, White Ruthenian and Ukrainian territories which had been won by Polish arms in 1920. A proportionally small nation of a little more than 20 million souls would, in the view of Free Poles, occupy an area formerly inhabited by more than 40 million people.

Such is the meaning of the clamor for the "Riga Treaty frontiers in the East — the Oder-Neisse Line in the West." A newspaper "Lwow i Wilno" is published in England by a Lithuanian expatriate. Associations of "Northeastern Lands" and "Southeastern Lands" periodically meet in Britain to condemn "the crime of Yalta" — except that part of the crime which gave Poland "revindicated territories." Other leaders are tireless in reciting the same singsong and their oath to defend "Poland whole and integral" — plus...

The Ukrainians with equal ardor repudiate the "Lwow i Wilno" thesis. They remind the Poles that the same yardstick of morality and justice should apply not alone to Poles, but to their neighbors.

The Lithuanians, until recently, were inclined to forget the "Zeligowskiada." They held that outside of the Zeligowski affair, Poland is a natural and indispensable friend and ally. The rude Polish claims to Vilnius in the Holy Year 1950 — came as a jarring shock. At the moment, they would like to dismiss such claims with a polite observation that they will be greatly honored, indeed, to welcome the Polish heroes of Monte Cassino as honored guests visiting the Lithuanian Vilnius — but, Polish visitors would be requested to kindly leave their weapons somewhere south of the Nemunas River. Of course, it is easy to converse among friends when numerous toasts are raised: it is safer to leave the guns behind.

The Lithuanians, as well as northern Balts, visualize their future relations with Poland as those of friendship and close coordination, including certain definite arrangements for mutual defense. A Baltic Federal Union finds few objectors among Balts: they have become accustomed to responding to the name of "Balts," not only as Estonians, Latvians and Lithuanians, when affairs of common interest are discussed. Northern Balts would favor a confederation of the Baltic Union with a Free Poland. The Lithuanians — who have had long experience with dealing with Poles as partners in a Commonwealth of Poland and Lithuania — are noncommittal on that score, as long as "Lwow in Wilno" revives the memories of 1920.

The only way Poles could become rulers in Vilnius, would be by forcibly seizing it from the surviving Lithuanian defenders. The Lithuanians seek no further quarrels with the Poles. For Poland, Vilnius should be but a minor problem not worth perpetuating the treachery of 1920 when, for the first time since 1435, the Lithuanians were obliged to defend themselves from their former allies and partners with whom they had shared centuries of common endeavor, glory and suffering. The Lithu-

anians want a close friendship with Poland — but they will fight back if unjustly attacked, as in 1920. They assert this, realizing full well that time runs against them. The 178,000 Poles "repatriated" from Lithuania under the Soviet auspices to East Prussia and Pomerania, will be in a position to return to their homeland, should they choose to do so. But the hundreds of thousands of Lithuanians deported to Siberia will not return. ... Nevertheless, this is no reason why Poles should insist on waging aggression against Lithuania, rather than accept the traditional friendship of the Lithuanians. There are excellent qualities in the Polish character. No Lithuanian could visualize Poles engaged in ghoulish dancing over the graves — as the Russians do in Kaunas.

(To be continued)

ANNIVERSARIES

The 300th Anniversary of Lithuanian Immigration in U. S. A.

1959 will mark the 300th anniversary of Lithuanian immigration to the United States.

The first Lithuanian immigrant to reach these shores was **Alexander Carolus Curtius**, who came in 1659. He was the first teacher of classics in the Dutch colony of New Amsterdam, today's New York. Curtius stayed here two years and then returned to Europe where he enrolled the University of Leiden as a "nobilis Lituanus."

A few years later a larger group arrived. Another group of Lithuanians is said to have been brought to New York from Tobago Island, following the change in ownership of that island. The next waves of Lithuanian settlers were driven to these shores in consequence of the Napoleonic Wars and the Insurrection of 1831. Mass immigration began during the American Civil War and the suppression of the Insurrection of 1863-1864 in Lithuania.

Most of the Lithuanian immigrants of the second half of the 19th century settled in Pennsylvania where they became an important, integral part of the larger cities. Although they were agricultural people in their native land, yet arrived on these shores they went into the coal mines and steel mills of America contributing their brain and brawn to the Making of America.

The 700th Anniversary of Christianity in Lithuania

Next year, under the sponsorship of the Lithuanian Cultural Institute, the various Lithuanian American settlements in this country will observe the 700th anniversary of Christianity in Lithuania. The Rev. Francis M. Juras of Lawrence, Mass. is the president of the Institute.

— Amerikoj leidžiama "Vienybė" paminėjo savo 65 metų sukaktį. Dabar ją rėdaguoja J. Tysliava.

— Konsulo dr. P. Daudžvardo pareiškimu, šiuo metu Lietuvos piliečių Amerikoj yra apie 25,000, o visame laisvajame pasaulyje — per 50,000.

Lietus

WILL VESPER

Gleimenhaine ne toli Hesseno gyvena "apsišvietę" ūkininkai. Viskas jiems gerai sekėsi tiek ūkio darbuose, tiek prekyboje, jeigu vienais metais ten nebūtų atkeliavę iš kaž kur jiems ilgą laiką nematyti sausros metai. Visą vėly pavasarį ir vasarą jų apylinkėje neiškrito nė vienas lašelį lietaus, o karštis buvo neišpasakytas, — saulė tiesiog degintė degino viską. Ūkininkai susirūpinę vaikštinėjo, ir nė vienas negalėjo sugalvoti, ką reiktų daryti.

Seniūnas nutarė sušaukti susirinkimą. Susirinko beveik visi kaimo gyventojai, išskyrus vaikus.

— Jeigu greitai laiku nebus lietaus, — kalbėjo seniūnas, — tai mes neturėsime nei vieno grūdo aruode nei šieno saujelės mūsų gyvuliams.

— Taip, — atsakė visi ūkininkai vienu balsu, — mes galėtume sumokėti kad ir tūkstantį talerių gryniais pinigais, kad bent nors vieną kartą gerai palytų.

Tame susirinkime buvo ir vienas keliaujantis prekybininkas, kuris visuomet mėgdavo pajuokauti. Jis visą laiką klausėsi ūkininkų įvairius pasiūlymus, galų gale ir jis neiškentėjo žodžio neištareš:

— Klausykite! — pakeltu tonu jis pradėjo, — aš pažįstu vieną vaistininką Marburge, kuris pardavinėja lietu, bet jūs pigiai nupirkite negalėsitė.

Ūkininkai apsidžiaugę išgirdę tokią naujieną, čia pat surinko 100 talerių, o jau sekančią dieną išsiuntė vieną samdinį į Marburgą nupirkti lietaus.

Samdinys atėjęs į vaistinę viską išpasakojo, kokios didelės nelaimės prispaus ūkininkus, išvyniojo iš skarelės 100 talerių ir sako:

— Gelbėk mūsų kaimą, vaistininke, imk pinigus, tik duok bent truputį lietaus.

Vaistininkas, kuris buvo ne iš kelmo išspirtas, paklausė, iš kur jis atėjęs.

— Gleimenhaino, — atsakė samdinys, — bet kitur neturi nukristi lietaus nė lašelį — tik pas mus.

— Gerai. Ateik už valandos, tada aš jau būsiu lietu padaręs.

Samdiniui išėjus iš vaitinės vaistininkas išbėgo laukan, sugavo didžiulį bimbala ir įdėjo į gražią dėžutę.

Už valandos atėjo samdinys atsiimti lietaus. Vaisininkas, duodamas jam dėžutę, perspėjo.

— Gerai saugok, ir žiūrėk, kad tu man neatidarytum dėžutės, nes atidarius prieš laiką gali kilti di-

džiulė audra.

Samdinys, eidamas patenkintas namo, kad gavo ko norėjo, vis neiškęsdamas klėjo dėžutę prie ausies ir klausė.

— Aš girdžiu, kaip jis ten viduje žirzia. Bet kaip jį man pamatyti? Savo gyvenime dar nesu matęs, kaip atrodo lietus dėžutėje. O jeigu aš tik truputėly pradaryčiau dėžutę, juk, atrodo, nieko labai blogo neatsitiktų.

Jis susigundęs nebeiškentė ir nutarė pažiūrėti, kaip tas lietus atrodo. Bet vos tik pradare jis dėžutę, bimbals brrr... ir sudiev-

Jis dar bandė jį gaudyti, bet kur tu jį bepagausi! Viena bėda ne bėda. Samdinys pamatė, kad bimbals pasuko link Noištato.

— Į Gleimenhainą! Į Gleimenhainą! — šaukė jis vidadamas, — ne į Noištatą.

Grįžus samdiniui į kaimą apipuolė jį ūkininkai:

— Ar parnešei lietu?!

— Taip taip, — bet pakeliui jis man išsprūdo. Man atrodo, kad pirmiau norėjo užsukti į Noištatą, bet aš jį vijausi ir šaukiau, kad sukty į Gleimenhainą: tada jis pasisuko link čia ir nuskrido pirm manęs, aš manau, kad jau čia turėtų būti.

— Ne, — atsakė piktai ūkininkai, — čia dar jo nebuvo.

Ir kaip tik tą vakarą atskrido tamsus juodas debesys. Tada lijo be jokios pertraukos dvi savaites. Ūkininkai susirinkę aludėje kalbėjo:

— Už šimtą talerių lietaus per daug. Kitą kartą, jei dar reiks pirkti, tai pirsime ne daugiau kaip už 50 talerių.

Iš vokiečių kalbos vertė Alg. Bu-kas

KORESPONDENCIJA IŠ BATHURSTO

Teta Rūta,

Aš gyvenu Bathursto emigrantų stovykloje. Tėvelis ir mamytė ten dirba. Aš su broliuku Vytautu kasdien autobusu važinėju į australų pradžios mokyklą. Aš esu 13 metų ir šeštam skyriuj, o Vytautas 10 metų - trečiam. Broliukas Kęstutis yra 6 metų ir lanko vaikų darželį. Mokyti man patinka Mokykla didelė ir graži, mokytojai geri, tik daugelis australiukų mėgsta muštis.

Dabar Bathurste gyvena apie 100 lietuvių, įskaitant ir vaikus. Mokyt. M. Bulakienė mus-vaikus suorganizavo į jaun. skautų "Lapinu" skiltį, kurioje dabar yra 7 berniukai ir 4 mergaitės.

Sv. Kazimiero šventės proga kovo 4 d. valartė "Lapiniai" suorganizavo minėjimą—laužą. Susirinkusius tėvelius ir svečius "pavaišinom" skilties pasirodymais ir žaidimais. Laužas gražiai degė, ir buvo labai smagu. Aš skautas esu jau 5 metai.

Be to, mok. Bulakienė jau pusę metų kaip moko didesnius vaikus lietuvių kalbos, istorijos ir geografijos, o mažuosius — skaityti ir rašyti. Mes visi noriai mokomės, nes užaugę norim būti gerais lietuviais ir žmonėmis ir esam už tai labai dėkingi p. Bulakienei, kad mus pasišventusiai moko ir auklėja.

Pro stovyklą teka upelis Tene, prie kurio auga (Perkelta į 11 psl.)

(Atkelta iš 10 psl.)

daug gervuogių. Esant gražiam orui, mes sekmdieniais po pietų einame prie upelio iškylauti. Iškylose mus prižiūri mok. Bulakienė arba mano tėvelis.

Man Australija patinka, čia yra šilta, gražu ir yra visko pavalgyti daug daugiau kaip Vokietijoje. Bet aš esu gimęs Lietuvoje, kurią gerai atsimenu. Ji yra daug gražesnė, ir aš užaugęs grįšiu ją išvaduoti, nes ji yra mano protėvių žemė.

Būtų labai įdomu sužinoti, ką veikia ir kiti vienmečiai kitose Australijos vietose.

Jaun. sk. skilt. Algimantas Skirka

KIEK KAS SURINKO TAŠKŲ

Taškų iki šiol yra surinkę: Julija Vinevičiūtė 17, Daiva Labutytė 18, Nijolė Vilkelytė 4, Rimas ir Algis Dičiūnai 16, Rimantas Žitkevičius 14.

VYTIEČIAI LAIMĖJO!

Š. m. balandžio 7-8 dienomis įvyko Melbourne krepšinio turnyras, kuriame dalyvavo Vytis, Varpas, Riga ir Adelaidės Latvių sporto klubo krepšininkai.

Vytiečiai nugalėjo visas tris komandas ir laimėjo turnyrą.

Po turnyro buvo sudarytos 2 rinktinės, kurios žaidė prieš Viktorijos rinktinės. Laimėjo mūsų rinktinės. Turint galvoje, kad Viktorijos rinktinė yra 1950 metų Australijos meisteris, tad mūsų krepšininkai yra vieni iš pajėgiausių Australijoje. Linkime ir toliau skinti laimėjimus. Malonu konstatuoti, kad Varpas surengė gražų ir pejęgų turnyrą. Pagarba jiems!

JuRa

Platesnis turnyro aprašymas su iliustracijomis tilps sekanciam AL numeryje, nes šiam numeriui gautas per vėlai.

KREPŠINIO SEZONAS PRASIDĖJO

Š. m. balandžio 19 d. pradeda mums Pietų Australijos Krepšinio Lygos pirmenybės. Vytiečiai šį sezoną žais A ir B laipsnyje.

Vytis I sudaro: Urnevičius (kap.), Brovčenka, Gurskis, Ignatavičius, Jaciunskis, Kurauskas, Pyragius ir Kitas.

Vytis II sudaro: Čiplies, Alkevičius, Markevičius, Šekas, Dainius, Petkūnas, Šeršnytis, Navakas, Sadauskas, Talanskas, Šiugždinis ir Šliužas.

Pirmenybės įvyks O. B. I. salėje, Wakefield St. Pirmadieniais žais B laipsnis nuo 6.45 val. ir ketvirtadieniais A laipsnis nuo 6.45 val. vakaro.

Kadangi Vytis žaidžia abiejuose laipsniuose, tad tautiečiai atsilankydami padrašinsite savuosius.

Pradėjus krepšinio sezoną linkime mūsų vyrams garbingai ir sportiškai kovoti aikštėje ir lai-

NAUJI UŽDAVINIAI

Uždavinys Nr. 11

(vert. 3 tašk.)

Aš esu menklas vabzdys, manęs nemėgsta mažas nei didelis, bet jei man prieky raidę pridėsi, tai vieną spalvą atspėt galėsi, o jei tą raidę dar pakei- si, turėsi daiktą kuo puikiausią, kiekvienoj virtuvėj reikalingiausią.

Uždavinys Nr. 12

(vert. 4 tašk.)

Po Lietuvą paskraidyk,
Miesto vardą užrašyk:
Jam du skiemenis nubrauk —
Ir iš vandens gyvį trauk,
O jei dar raidę atmesi,
Kitą gyvį žemėj rasi

(Abu uždavinius atsiuntė Algis Griekelis)

Atsakymus siųsti Tetai Rūtai Australijos Lietuvis adresu.

mėti nugalėtojų vardus.

JuRa

AUSTRALIJOS 1951 m. ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS.

Š. m. balandžio 16 d. Brisbanėje įvyksta Australijos šachmatų pirmenybės, kuriose dalyvauja N. S. W., Viktorijos, Pietų Australijos, Queenslando, Vakarų Australijos ir Tasmanijos geriausiai šachmatininkai. Daugumas valstijų siunčia net po keturis atstovus, iš kurių dauguma yra naujieji australai. Taip pat Pietų Australijos rinktinėje yra įtrauktas mums visiems gerai žinomas šachmatininkas lietuvis ARLAUSKAS. Užklaustas Arlauskas apie būsimas pirmenybes Brisbanėje kukliai pasisakė, kad nesitikės laimėti pirmaujančios vietos, nors širdies kamputyje turįs užslėptą jausmą, kad nebūsiąs paskutinis. Apie šias pirmenybes Arlauskas žadėjo asmeniškai daugiau parašyti praėjus žaidynėms.

VYTIES SPORTO KLUBO POBUVIS

Įvyks balandžio 27 d. Osborne salėje (Gouger ir Brown gatvių kampas)! Pradžią 8 val. vak.

Grieš lietuviška kapela.

Pobūvio programoje numatyta: Skrzjojantis paštas, Pobūvio karalaitės rinkimai ir kt. Veiks bufetas.

Sportininkai kviečia tautiečius gausiai atsilankyti į pobūvį, užsitikrindami smagų laiko praleidimą.

REAKCIJA LIETUVOJE DEL AMERIKOS TRANSLIACIJŲ

Amerikos Balsui iš New Yorko pradėjus translacijas lietuvių kalba, tuojau pasigirdo reakcija komunistų valdomoje Lietuvoje. Jau šių translacių išvakarėse, vasario 15 d., Lietuvoje buvo per radijo mazgus perduota agitacija, nukreipta prieš amerikiečius, kurie nori kurstyti ramius Lietuvos gyventojus.

Komunistų partija ryšium su Amerikos Balsu translacijomis išleido nurodymus vietiniams partijos komitetams dėl kovos su užsienio stočių klausymu. Vėliau su ruošta eilė mitingų kolchozininkams ir darbininkams. Vilniaus milicijos viršininkas įsakė parduotuvėse konfiskuoti radijo priimtuvų dalis. Pradėti aiškinti Lietuvoj veikią slapti radijo priimtuvai. Gedvilas savo kalboje svetimų stočių radijo klausytojus pavadino užsienio šnipais.

Tokiu būdu daugumas Lietuvos gyventojų, kurie nieko nebuvo girdėję apie Amerikoje vykdomus pasiruošimus lietuviškoms translacijoms, akcijos metu buvo painformuoti pačių komunistų.

TALKININKAUKIME LIETUVIŲ MUZIKOLOGIJOS ARCHYVUI.

Nuo 1929 m. JAV-bėse gyvenęs žymus mūsų kompozitorius Juozas Žilevičius dideliu pasišventimu renka lietuviškos muzikologijos archyvą. Norėdamas sutelkti kuo daugiausiai lietuvių tremties muzikinės veiklos dokumentacijos, kompozitorius kreipiasi į kiekviename pasaulio krašte gyvenančius lietuvius su prašymu padėti jo darbui. Kiekvienas, kas turėtų lietuviškos muzikos veiklą liečiančios medžiagos (bėgamojo laiko ir praeities koncertų bei parengimų programų, nuotraukų, skelbimų, recenzijų ir pan.), prašomas siųsti Liet. Muzikologijos Archyvui.

Tikimės, kad ir mūsųose, kur vis gyviau ima reikštis muzikinė veikla, archyvo rinkėjo prašymas ras tinkamą atgarsį.

Medžiagą siųsti šiuo adresu:
J. Žilevičius, L. M. 166 Park Pl.,
ELIZABETH, N. Y. USA

(z)

TURĖSIME NAUJŲ KNYGŲ

Ventos leidykla, kad ir labai sunkiose sąlygose, vis dar leidžia lietuviškas knygas. Jau išėjo Dr. A. Maceinos Jobo drama, kuri jau siūčiama ir mums. Netolimoj ateity išėina visa eilė kitų knygų.

Be to, PLB Vokietijos Krašto Valdyba taip pat įsteigė knygų leidyklą ir jau išleido pirmąją knygą — žymaus amerikiečių rašytojo Marc Twain Princas ir Efgeta, 193 psl. Ši knyga taip pat siunčiama mums.

Knygų leidyklą įsteigė ir "Tremtis" ir žada išleisti lietuviškų knygų.

"VENTA" VĖL NAUJOJE VIETOJE

Ventos leidykla Vokietijoje (sav. J. Rimeikis) vėl persikėlė į naują vietą. Jos dabartinis adresas yra šis: Jonas Rimeikis, (13b) Murnau, Postlagernd, Germany.

LIKVIDAVOSI "PATRIA"

Patrios leidykla Vokietijoje galutinai likvidavosi. Jos steigėjas Jonas Lenkaitis išvyko į JAV ir ten bando kurtis.

Gervazas Maukelė

DIDMIESČIO ILGESYS

Pagal: Leiskit į tėvynę,
Leiskit pas savus.

Leiskit į Sydnejų,
Leiskit prie žmonių.
Žiauriai įkyrėjo
Bušas, po velnių!

Artimiausias baras
Taip toli, toli,
Kad per vieną parą
Vos pasiekt gali.

Drobės palapinė
Nemaloni, ne.
Alų ir degtinę
Vis regiu sapne.

Čia kantrės merginos
Neįdomios, ne.
Jos net nemėgina
Žvilgtert į mane.

O jeigu nors žodį
Pabandai sumest.
Sako: "everybody"
Po to turi vest.

Čia apipelėjo
Vieniša širdis.
Leiskit į Sydnejų,
Akys ten prašvis.

Mes Australijoje

"TALENTŲ VARŽYBOSE" LAIMĖJO LIETUVĖ

"Ozone" teatre, Port Adelaidėje, vyko taip vadinamos talentų varžybos, kurios truko 6 savaites.

Varžybose dalyvavo australai dainininkai ir muzikai, jų tarpe vienintelė iš DP imigrantų dalyvaavo lietuvė solistė Genovaitė Vasiliauskienė. Varžybos vyko kas savaitė trečiadieniais ir buvo atrenkami varžovai finalinėms varžyboms. G. Vasiliauskienė laimėjo teisę dalyvauti galutinėse varžybose, kurios įvyko balandžio 4 dieną. Jury komisija pripažino, kad pirmąją vietą laimėjo Genovaitė Vasiliauskienė. Jai ir įteikta pirmoji premija, skirta laimėtoju — radiograma, vertės £60.

Džiugu, kad lietuviai skina laimėjimą po laimėjimo!

LIETUVIAI PERTHE TAIP PAT NESNAUDŽIA

Nors Vakarų Australijoje lietuvių neperdaugiausia, bet kultūrinė veikla pradeda palengva reikštis. Reikia tikėtis, kad netolimoje ateityje viskas vyks gana sklandžiai.

Stipriausias ir veikliausias organizacinis vienetas yra sporto klubas, kurio dėka buvo surengta du šokių vakarai, davę nemažą pelną. Prie klubo veikla dvi krepšinio komandos. Dabartiniu metu organizuojama stalo teniso komanda.

Mūsų krepšinininkai, vadovaujami žinomo krepšinininko S. Ginčiausko (buvęs Kevo žaidėjas), savo laimėjimais Vak. Australijoje yra labai populiarūs. Vasaros turnyre po sunkių rungtynių su latvių komanda Patria laimėjo pirmą vietą. Rungtynės baigėsi 43 : 32 mūsų šokių naudai. Mūsų krepšinininkams linkime kuo gražiausios ateities.

Kiek sunkiau vyksta su tautinių šokių grupe, kuriai didžiausia kliūtis — šokėjų stoka. Tikimasi, kad atsiras pakankamai sąmoningo jaunimo, kuris išsiungs į bendrą tautišką veiklą. Iki šiol šokėjų grupė turėjo keletą sėkmingų pasirodymų.

Netolimoje ateityje numatoma šaukti visuotinį steigiamąjį ALB Apylinkės susirinkimą — valdy-

bai rinkti. Tikimės, kad išrinkus valdybą ir mes smarkiau pakru-tėsime.

K. P. M-kas

SUNKUS SPAUDOS KELIAS

"Mūsų Pastogės" ats. redaktorius ir leidėjas p. A. Baužė paskelbė MP Nr. 114 IV. 5 d. atsišaukimą, kuriame, be kitko, sakoma:

"Paskutiniu metu 'Mūsų Pastogės' finansinė padėtis dar labiau pasunkėjo. Iš praėjusių dviejų metų yra užsilikę keli šimtai skolos, be to, šiemet reikalinga už M. P. spausdinimą mokėti, pakėlus sąjautuvėms kainas, ne 30 svarų į savaitę, kaip anksčiau būdavo, bet arti 40. Tatai yra didelė suma, kuriai surinkti reikia mažiausiai 800 metinių prenumeratorių. Be to, juk laikraštis turi ir kitas išlaidas: ekspedicijos, tarnautojų atlyginimo ir t. t.

Toliau atsišaukime sakoma:

"Mūsų Pastogės" leidimą šiemet norėjau perduoti Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybai, tačiau, atrodo, kad ir toliau man likimas lemia likti juridiniu leidėju ir atsakomuoju redaktorium. Nepersenai gavau iš Canberros oficialų raštą, kuriame tarp kita ko įsakmiai pabrėžta, kad MP pavesta pilnai mano atsakomybei ir nevalia ją perleisti kam nors kitam."

Kaip žinome, visuotinio ALB-nės atstovų suvažiavimo metu (pr. metų gruodžio mėn. pabaigoje) ir vėliau buvo tvirtinama, kad p. Baužė nesutinkąs MP perduoti ALBendruomenei, dabar, iš šio atsišaukimo paaiškėjo, kad jis perduoti norėjęs, bet Imigracijos D-tas nesutikęs.

Lietuviškos spaudos kelias Australijoje labai sunkus dėl mažo prenumeratorių skaičiaus. Ši priežastis neleidžia ir laikraščių turinio pagerinti, nes tam taip pat reikalinga lešų, o jų nepakanka net už spausdinimą apmokėti.

RĖPLIOJANTIS PAŠTAS

Mus stebina Australijos pašto lėtumas. Taip, pavyzdžiui, AL perduodamas paštui sekmadienį po pietų arba pirmadienį ryte. Prenumeratoriai Adelaidėje gauna pradedant antradienį ir iki penktadienio, t. y. per 2-4 dienas!

Turimomis žiniomis, kitų vietų

KARAS KORĖJOJE

Per dvi pastarąsias savaites JT armija pasistūmėjo į priekį gana nedaug. Raudonieji buvo pasiruošę gintis tuoj už 38-tos paralelės, bet JT armija visus pasirėngimus sunaikino ir slenka pirmyn.

Pagaliau komunistai pradėjo trauktis visu frontu beveik be kovų. JT armija stumiasi labai pažū, įsitvirtindama užimtose pozicijose, kad kartais netikėtų puolimu raudonieji nepralaužtų fronto.

Per 10 karo mėnesių numušta 314 raudonųjų lėktuvų. Bombarduojant tiltus per Yalu upę (Man džurijos pasieny) numušta 5 JAV-bių bombonešiai. Be to, apskaičiuojama, kad nuo karo pradžios raudonieji neteko per 750.000 karių.

TRUMPOS ŽINIOS

— Persų naftos rafinavimo mieste Abadan kilo didžiulės riaušės, laike kurių užmušta 2 britai ir 1 italas. Demonstracijos buvo nukreiptos prieš europiečius.

Įsikišus policija, kuri sustabdė minią visai prieš pat Anglų-Irano Naftos B-vės didžiųjų naftos rafinerijų, buvo nušauta 11 asmenų ir 11 sužeista.

— Jugoslavija paprašė JAV, Britaniją ir Prancūziją ginklų, nes Sovietų satelitinės valstybės didinančios savo ginkluotas jėgas prie Jugoslavijos sienos.

JAV parlamentas jau nutarė šiam reikalui skirti 29 mil. dolerių, o su Prancūzija taip pat jau pasirašyta atitinkama sutartis.

— Vėl vienas žymus Italijos skaitytojus pasiekia per 9-15 dienų. Pav., Maffra, Vic., laikraštis pasiekia vos per 9 dienas.

Ar tai motorizuoto amžiaus tempas?! Jaučiais galima greičiau išvežioti! Viskuo kaltas tas nelemtas australų šūkis: "plenty of time..."

komunistas, rašytojas ir poetas Alfonso Gatto, pasitraukė iš partijos.

Pažymėtina, kad po pasitraukimo iš partijos parlamento atstovams Magnani ir Cucchi, daug šimtų komunistų išstojo ir išstoja iš partijos.

— 45.000 tonų JAV-bių mūšio laivas Missouri, kuris iš viso 54 dienas aktyviai dalyvavo Korėjos karo operacijose, atšauktas į J.A. Valstybes.

— Susidūrus turistiniams autobusui su sunkvežimiu Wandandiane (NSW) užmušta 6 asmenys, o beveik visi likusieji daugiau ar mažiau sužeisti.

— Britų prekinį laivą, 4364 tonų talpos, plaukusį iš Singapuro į Hongkongą, apšaudė Kinijos komunistų artilerija iš Lingting salos. Laivui padaryta daug nuostolių, tačiau jis dar pasiekė uostą.

— Naują taikos pasiūlymą J.T. Organizacijai atsiuntė šiaurės Korėjos vyriausybė, tačiau jis niekuo nesiskiria nuo prieš tai buvusių, todėl atsakingi JAV-bių pareigūnai pareiškė, kad pasiūlymą neverta nė svarstyti.

— Balandžio 14 dieną mirė širdies liga buvęs Britanijos užs. reikalų ministeris Mr. Ernest Bevin, sulaukęs 70 metų amž. Jo sveikata jau kurį laiką buvo pablogėjusi, dėl ko jis ir iš užs. reik. min. pareigų pasitraukė.

71 italų jūrininkas Sydneyje uoste paliko, imigrantus atvežusį laivą ir nutarė pasilikti Australijoje. Ginčas buvo kilęs dėl algų. Laivas išplaukė juos palikęs. Balandžio 18 d. Uosto policijos teismas nubaudė visus po 6 mėnesius kalėjimo ir po to deportuoti, kaip nelegalius imigrantus.

Britanija paskyrė 4 mil. svarų Jugoslavijos ginklavimosi programą paremti.

— Nors JAV-bės pareiškusios, kad jos visai nemano su Kom. Kinijos vyriausybe tintis dėl taikos sutarties su Japonija, nes pripažįs tančios tik tautinę Kinijos vyriausybę, bet Britanija vis dėlto bent "parodysianti" Pekingo vyriausybei sutarties projektą...

— IRO pranešė, kad laike jos keturių metų veiklos yra įkurdinta 920.000 pabėgėlių, kurių kiekvieno įkurdinimas kainavo £100. Dar 224.000 pabėgėlių reikalinga

įkurdinti.

— JAV-bių gynybos ministeris Mr. Marshall pareiškė, jog visos gaunamos žinios iš užsienio rodo apie didėjantį įtempimą ir karo pavojų. Jo nuomone, įtempta ir netikra padėtis galinti tęstis apie 10 metų.

— Izraelio ir Sirijos pasieny ki lo ginkluotas incidentas, kurio metu buvo užmušta 7 Izraelio pasienio sargybiniai. Izraelio lėktuvai bombardavo gyvenamas vietas Sirijoje. Abi kreipės į Jungtines Tautas, kaltindamos viena kitą.

— Iš Albanijos pranešama, kad tenai prasidėjęs didelis sukilimas prieš komunistinį režimą. Kai kurios sritys ištiesai sukilėlių rankose. Pasiūsta kariuomenė malšinti sukilėlių perėjo į jų pusę prieš tai iššaudžiusi Maskvos ištikimuosius.

— Sov. Rusija turinti Mandžiūrijoje apie 75.000 savo kariuomenės, — patvirtinama iš oficialių Vašingtono sluoksnių.

Be to, Port Arthur uoste Sov. Rusija laikanti apie 100 povandeninių laivų.

Būdinga pažymėti, kad Sov. Rusija oficialiai tvirtinusi visą laiką, jog rusų kariuomenės Mandžiūrijoje nesą.

— Ryšy su numatomu taikos sutarties su Japonija pasirašymu Britanija norėtų, kad Formozos sala būtų perleista komunistams ir kom. Kinijos atstovai būtų įsileisti į Jungtines Tautas.

Iš JAV vyriausybės sluoksnių buvo pareikšta, kad JAV-bės nenano kom. Kinijos vyriausybės pripažinti, o Formoza tol liks JAV-bių kontrolėje, kol tęsis Korėjos karas. Vėliau šis klausimas bus sutvarkytas taikiu būdu.

— Tarp JAV-bių, Australijos ir N. Zelandijos netrukus numatoma pasirašyti sutartį, pagal kurią JAV-bės įsipareigosiančios ginti šias dvi pastarąsias valstybes, jeigu jos būtų užpultos.

— JAV-bių kariuomenės nuostoliai Korėjoje per vieną savaitę pakilo 1379 ir šiuo metu siekia 60.775 asmenis.

— Rūpinamasi, kad Lietuvos genocido paroda būtų taip pat kurį laiką išstatyta ir kongreso bibliotekoj Vašingtone. Žmonėse ja

susidomėjimas gyvas.

— Amerikoje gyveną latviai susaukė Vašingtone savo kongresą ir išsirinko Amerikos Latvių Sągos valdybą, kuri sudarys lyg ir užuomazgą pasaulinei latvių sąjungai. Naujieji vadovai nori sustiprinti santykius su lietuviais ir estais.

ADELAIDES ASS PASKAITŲ CIKLO TĄSA:

1951.IV.22 d. — Žmogaus teisė visuomenėj — teis. J. Kalvaitis.
1951.IV.29 d. — Jaunimo auklėjimo spragos ir jų išvengimas — mok. Ant. Gavelis

1951.V.6 d. — paskaitos nebus
1951.V.13 d. — Vaidybos menas ir jo reikšmė — rež. J. Gučius

Paskaitos vyksta šv. Juozapo bažnyčios salėj, Adelaidėje, sekmadieniais. Pradžia 15 val. Po kiekvienos paskaitos diskusijos, dainos ir šokiai.

Malonu konstatuoti, kad visuomenės susidomėjimas šiomis paskaitomis kas kartas didėja

KNYGGOS

Turime progos rekomenduoti dvi pagrindines knygas, kurios padės mums išlikti ištikimais Tėvynei mūsų tremties kelyje. Tai —

A.Šapokos redaguota — LIETUVOS ISTORIJA, liuksusinis leidinys, su daugybe iliustracijų, 3-mis žemėlapiiais, 697 psl. Kaina su pašto išl. £3. 7. 4

Prof. Pr. Skardžiaus ir kt. — LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS, gražiai įrištas, pavadinimas viršelyje išspausstas aukso raidėmis. I-oji dalis 1—158 psl. Kalbos pagrindai, II-oji dalis 159—606 psl. Lietuvių kalbos žodynas (sutalpinta apie 30.000 žodžių) Kaina su pašto išlaidomis £1.19.6
KITOS KNYGOS

J. Kukanauza — ANGLŲ KALBOS GRAMATIKA LIETUVIAMS — gramatika ir skaitymai. Geriausia priemonė mokintis anglų kalbą. 192 p.8/6
Juozas Kėkštas — STAIGUS HORIZONTAS, trečioji lyrikos knyga, 50 psl. 8/4
N E M U N A S, kultūros žurnalas. 2 r. Nr.

Kaina 4/4
G A R N Y S, šypsenos informacijos lietuvių laikraštis, leidžiamas Brazilijoje. Numerio kaina .. 1/2
SALEZIEČIŲ BALSAS, neperiodinis leidinys, Nr. 1, 96 psl. 7/4
Vladas Kirlys-Žvagutis — KRAUJAS IR KERŠTAS, novelės, 104 psl. 4/6
Stasys Yla — MARIJOS GARBĖ, 32 psl. . 3/2
Vyt. Alantas — DRAMOS VEIKALAI — Aukštadvaris, trijų veiksmų drama; Buhalterijos klaida, trijų veiksmų komedija. 6/5
Faustas Kirša — TOLUMOS, poezija, 189 pl. 6/5
P. Tulpė — TILTO SARGAS, beletristika, . 7/6
DEMOKRATINIO SOCIALIZMO PRADAI I / I TAIKOS RYTOJŲ! Skautų gyvenimo vaizdų albumas. 8 reprodukcijos spalvotos. 3/3
The TWELVE RAVENS (Dvylika juodvarnių) Liaudies pasaka. Iliustr. dail. V. Rato. Tekstas anglų kalba. Didelio formato 25/0
ŽALGIRO MUŠIS, istorinis paveikslas, spalvotas. Kaina 5/9
DEL LAISVOS LIETUVOS 1/9
Vincas Jonikas — TRYS MARGI LAIŠKELIAI, poezija 3/3
Vladas Šlaitas — ŽMOGIŠKOSIOS PSALMĖS, poezija, 110 psl. 5/6
P. Tarulis — ŽIRGELIAI PADEBESIAIS, apysakos, 148 psl. 4/6
Stepas Zobarskas — AUŠRELĖ, elementorius mokslo pradžiai. Iliustr. Tarabildienės. 137 psl.10/9
HILFSRUFTE des LITAUISCHEN VOLKES 1/6

ALB ADELAIDES APYLIN-
KĖS VALDYBA praneša, kad
gegužės mėn. 6 švenčiama

MOTINOS DIENA

kuri pradedama 10.30 val. pamal-
domis šv. Juozapo bažnyčioje,
Pirie St., ir tęsiama 5 val. po piet
Katedros (St. Francis Xavier)
salėje, Wakefield St.

Visuomenė kviečiama gausiai
dalyvauti.

Decorated LEATHER GOODS

Camp St., Beechworth, Vic.
gamina aukščiausios rūšies
lietuviško stiliaus odos dir-
binius

KARALIAS MINDAUGO AUKŠTŲJŲ MOKSLŲ INSTITU- TAS

Lietuvių Kultūros Fondo Aust-
ralijos Valdyba 1950 metų rug-
pjūčio 6 dienos nutarimu įsteigė
šį institutą, kaip instituciją kel-
ti lietuvių bendruomenės tarpe
mokslą, švietimą ir auklėjimą;
palaikyti ir tobulinti kultūrinį lie-
tuvių lygį ir remti jų pastangas
žengti tautinės kultūros keliu.

Šis Institutas nori iškilmingai
atžymėti 1951 metų savo darbų
pradžią ir todėl ruošia iškilmingą
aktą, kuris įvyks 1951 metais bal-
landžio mėn. 29 dieną 12 val. 45
min. salėje St. John Church, Vic-
toria Parade ir Hoddle Street
kampe, East Melbourne, Vic.,

kur kviečiama yra visi lietuvių
bendruomenės nariai gausiai da-
lyvauti. Įėjimas nemokamas.

Iškilmingojo mokslo metų pra-
džios akto programa:

1. Paskaita: LIETUVIŲ TAU-
TOS SUVERENUMO RAIDĄ,
laiko Instituto direktorius prof.
P. V. Raulinaitis.

2. Meninė dalis. Meno dalyje ma-
loniai sutiko dalyvauti: p. A. Va-
lius solo klarnetu ir p. A. Čelna ir
jo vadovaujamas vyrų choras.
Choras išpildys keletą savo naujo
repertuaro dainų.

Instituto direktorius
Melbourne, 1951 m. balandžio 10 d

Maurice Scherer — PETRAS KIAULĖNAS, mo-
nografija su jo paveikslų reprodukcijomis ... 12/6
Liudas Dovydenas — GYVENO KARTĄ KA-
RALIUS, pasakos jaunimui. Iliust. P. Osmolskio,
kietais viršeliais, 107 psl. 4/9
Nelė Mazalaitė — APVERSTA VALTIS, bele-
tristika, 199 psl. 4/9
TAVO KELIAS Į SOCIALIZMĄ, 35 psl. 1/9
SOCIALDEMOKRATIJA IR KOMUNIZMAS,
47 psl. 1/9
P. Tulpė — KALNŲ DVASIA ir kitos novelės,
206 psl. 5/3
Henr. Nagys — LAPKRIČIO NAKTYS, poezi-
ja, 112 psl. 3/3
Tihamer Toth — JAUNUOLIO BUDAS, .. 5/6
Tihamer Toth — JAUNUOLIO RELIGIJA 5/6
Tihamer Toth — JAUNUOLIO MOKSLAS 5/6
Tihamer Toth — JAUNUOLIO KOVOS, .. 5/6
LIETUVOS TURISTINIS ŽEMĖLAPIS .. 3/3
E. Reikenis ir A. Krausas — TAU, SKILTI-
NINKE, skiltininko vadovėlio konspektas, 3/3
Dr. Kazys Grinius — ATSIMINIMAI IR MIN-
TYS, I tomas, 304 psl. 10/6
Stasys Laucius — PO PILKAIS DEBESĖ-
LIAIS, eilėraščiai vaikams, iliust. Osmolskio .. 2/6
LIETUVIŠKI ATVIRUKAI, su liet. vaizd. 0/4
Prof. Dr. V. Jungfer — LITAUISCHER LIE-
DERSCHREIN, Volkslieder in deutschen Ueber-
tragungen und Nachdichtungen, 123 psl. 5/6
LIETUVOS ŽEMĖS UKIS IR STATISTIKA,
red. dipl. agr. Musteikio, 376 psl. 10/0
Karolė Pažeraitė — LIKTUNAS, romanas, 6/4
LIETUVIO MALDOS IR GIESMĖS, parengė
Kun. St. Yla, 122 psl. įrišta, mažo formato 2/3
T. J. Vizgirda — VILNIUS... Meniškas leidinys,
tinka dovanoti australams. 20/0
LITHUANIAN ART IN EXIL (Lietuvių menas
tremtyje). 16 reprodukcijų spalvotų ir 46 nespalvo-
tos. Žymiausi mūsų dailininkai. Anglų kalba .. 10/6

Stasys Yla — 12 PASIKALBĖJIMŲ SU MA-
ŽAISIAIS 2/0
Jonas Burkus — MAŽŪJŲ DIENELES, ... 2/9
A. ir J. Mekai — KNYGA APIE KARALIUS
IR ŽMONES, 39 psl. 2/6
A. Krausas — GYVULIŲ DRAUGAS, 1/4
LIETUVIŲ KNYGA TREMTYJE, knygų kata-
logas 1/2
Stasys Yla — MEILĖ, 47 psl. 2/6
PSALMYNAS, įrištas, 223 psl. 10/9
KETURIŲ DAILININKŲ BROŠIURA .. 5/3
J.Švaistas — PASKUTINĮ KARTĄ TAVE
KLAUSIU, romanas 4/6
Vincas Jonikas — PAKELEIVIAI, lyrika, 6/6
Pulgis Andriušis — VABALŲ VESTUVĖS. di-
deliems ir mažiems. Spalv. iliustracijos. 6/3
V. K. JONYNO MONOGRAFIJA su jo žymes-
niųjų kūrinių reprodukcijomis. Meniškas leidinys.
Turinys keturiomis kalbomis. 16/0
Antanas Maceina — DIDYSIS INKVIZITO-
RIUS, antroji papildyta laida, 221 psl. 11/0
Kotryna Grigaitytė — PASLAPTIS, lyrika 6/0
LIETUVOS HIMNAS 0/4
Kun. Kazys Mažutis — MAŽASIS ŽMONIŠKU-
MO MANIFESTAS 3/3
Kun. Kazys Mažutis — DIDŽIOSIOS GRUM-
TYNĖS 7/0
V. Peteraitis — LIETUVIŠKAI — ANGLIŠ-
KAS ŽODYNAS, mažesnysis, su tartim 17/0
Jonas Grigolaitis — NACIŲ PRAGARĖ, išgy-
venimai nacių koncentracijos stovyklose, 238 p. 7/6
KNYGOS GAUNAMOS:
ADELAIDĖJE — Australijos Lietuvių Leidyklo-
je, 35 Cator St. Hindmarsh, ADELAIDE, S. A.
SYDNEY — E. Gėnsienė, 28 College St./City
MELBOURNE — L. Baltrūnas, 295 Hoddle St.
Collingwood.
BATHURSTE — J. A. Skirka, Bl. J.

LIETUVIŲ KULTūros FONDO MELBOURNO SKYRIUS

š. m. gegužės-mėn. 12 d. 7 val. vak. Cathedral Hall, Fitzroy, Brunswick St. rengia įvairių bei įdomų

Literatūros—muzikos koncerta

PROGRAMOJE DALYVAUJA: rašytojas PULGIS ANDRIUŠIS iš Sydnėjaus, poetė Julija ŠVABAITE, poetas J. MIKŠTAS ir A. VAIČAITIS, išraiškos šokio šokėja E. KEPALAITĖ, solistė M. AUKŠTIKALNIENĖ bei klarnetistas A. VALIUS.

Visus Melbourne ir apylinkės tautiečius maloniai kviečiame į tokią retą meno šventę atsilankyti. Po koncerto bus ir šokiai.

LKF Melbourne Skyriaus Valdyba

Garantuotai aukštos kokybės EUROPEIŠKĄ PORTFELĮ 40% pigiau negu krautuvėje galima užsisakyti betarpiškai dirbtuvėje

V. Saudargas
Leather Goods Manufacturer
179 Green Point Road
C o m o, N. S. W.

Rašyk savo pageidavimus. Supažinimui siunčiami odos pavyzdžiai ir portfelių brėžiniai. Užsakytoji grąžinami pinigai, jei portfelis nepatiktų.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS jau gautas visiems prenumeratoriams ir artimiausiomis dienomis išsiuntinėjamas.

Be to, LKV pardavimo kaina sumažinama: ne £2.7.0, bet £1.19.6 (su pašto išlaidomis)

Skaitytojus prašome nepraleisti progos, kas dar neturite, įsigyti šią brangią mūsų gimtosios kalbos bibliją.

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ — PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokiariopa informacija. — Kalbinė pagalba įsitaigose. — Tarpininkavimas perkant ar parduodant nuosavybę
Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2—5 val. p. p. ir šeštadieniais 10—1 val. —
706 Manchester Unity Building
185 Elizabeth St.
S y d n e y Tel.: M4878

Kasdien 6—8 val. vak. —
10 Peel St.,
Kirribilli,
S y d n e y.

Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O., Sydney

LIETUVIŲ

TEATRAS—STUDIJA

Adelaidėje

praneša, kad š. m. balandžio mėn. 30 d. 6.30 val. vak. lietuvių parapijos salėje, Pirie St. įvyks

STOJAMIEJI EGZAMINAI

į vaidybos studijos I, II, III ir IV semestrus.

Kandidatuoti gali abiejų lyčių asmenys, nejaunesni kaip 16 metų.

Pradedantieji egzaminams turi paruošti mintinai po vieną eilėrašį ir pasakėčią.

Lekcijos vyks vakarais 2-3 kartus savaitėje.

Smulkesnių informacijų galės būti suteikta vietoje nuo 6 v. v..

T A U T I Š K I

kaklaraiškiai (£1), juostos (£3), juostelės knygomis (5 šil.), juostelės pagalvėlėms (10 šil.). Spalvų ir derinių įvairumas. Gaminama ir pagal užsakymą. Meniškas darbas.
Kreiptis: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh, Adelaide, S. A.

AUSTRALIJOS LIETUVIS

redaguojamas Redakcinės Kolegijos. Ats. redaktorius Jurgis Glušauskas. LEIDĖJAS — Australijos Lietuvos Leidykla. Raštus Redakcija taisy ir trumpina savo nuožiūra. Honorarai mokami tik iš anksto susitarus. PRENUMERATA: metams 28 šil., pusei metų 14 šil., 3 mėn. 8 šil. Užsienin kaina ta pati. Atskiras numeris 1/4. SKELBIMAI: 2 pensai už žodį. Už skelbimų turinį Redakcija neatsako.

Adresas:

AUSTRALIJOS LIETUVIS
35 Cator St. Hindmarsh,
ADELAIDE, S. A.

The Australian Lithuanian, the Lithuanian fortnightly. Authored Jurgis Glušauskas.

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St. Hindmarsh, S. A.